

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องการพัฒนา รูปแบบการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีประสิทธิผล เพื่อการประกันคุณภาพการศึกษา ฉบับนี้ มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อเสนอ การพัฒนา รูปแบบการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีประสิทธิผลเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษา

1. เพื่อวิเคราะห์รูปแบบการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีประสิทธิผล เพื่อการประกันคุณภาพการศึกษา
2. เพื่อพัฒนา รูปแบบการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีประสิทธิผล เพื่อการประกันคุณภาพการศึกษา
3. เพื่อทดลองใช้รูปแบบการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีประสิทธิผล เพื่อการประกันคุณภาพการศึกษา
4. เพื่อประเมินผลการใช้รูปแบบการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่มีประสิทธิผล เพื่อการประกันคุณภาพการศึกษา

การดำเนินการวิจัยแบ่งออกเป็น 4 ระยะ 10 ขั้นตอน ดังนี้

ระยะที่ 1 วิเคราะห์รูปแบบการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีประสิทธิผล เพื่อการประกันคุณภาพการศึกษา แบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน คือ

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาวิเคราะห์เอกสาร แนวคิด ทฤษฎี เกี่ยวกับรูปแบบการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีประสิทธิผล และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ขั้นตอนที่ 2 ศึกษา รูปแบบการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีประสิทธิผลจากสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดขอนแก่น โดยศึกษาสภาพจริงของสถานศึกษาที่มีผลการประเมินของ สมศ. ทุกมาตรฐานในระดับดีขึ้น

ขั้นตอนที่ 3 สรุปองค์ประกอบสำคัญที่มีประสิทธิผลจากการวิเคราะห์ สังเคราะห์เอกสาร ทฤษฎี ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และการศึกษาสภาพจริงของสถานศึกษาที่มีการพัฒนา รูปแบบการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีประสิทธิผล ที่มีผลการประเมินของ สมศ. ทุกมาตรฐานในระดับดีขึ้น

ระยะที่ 2 พัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีประสิทธิผลเพื่อ
การประกันคุณภาพการศึกษา แบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน คือ

ขั้นตอนที่ 1 ร่างรูปแบบการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีประสิทธิผล
เพื่อ การประกันคุณภาพการศึกษา

ขั้นตอนที่ 2 จัดการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) และจัดเวที
วิพากษ์ เพื่อพิจารณาความเป็นไปได้ของการพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาขั้น
พื้นฐานที่มีประสิทธิผลเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษา จากกลุ่มที่มีส่วนได้เสีย แบ่งเป็น
6 กลุ่ม จำนวน 42 คน ประกอบด้วย ผู้บริหาร ครู คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน

ขั้นตอนที่ 3 นำผลพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มี
ประสิทธิผลเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษา เสนออาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญ
พิจารณา

ระยะที่ 3 ทดลองใช้รูปแบบการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีประสิทธิผล
เพื่อการประกันคุณภาพการศึกษา แบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอน คือ

ขั้นตอนที่ 1 ตรวจสอบและประเมินผลสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างก่อน
การนำการพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีประสิทธิผลเพื่อการประกัน
คุณภาพการศึกษาไปทดลองใช้ โดยตรวจสอบจากผลการประเมินสถานศึกษาของ สมศ.
รอบสอง

ขั้นตอนที่ 2 ทดลองใช้รูปแบบการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มี
ประสิทธิผลเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษา จากสถานศึกษาสังกัดสำนักงาน
คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น
เขต 2 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 1 โรงเรียน คือ โรงเรียนสามหมอ โนนทัน

ระยะที่ 4 ประเมินผลการใช้รูปแบบการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มี
ประสิทธิผลเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษา แบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอน คือ

ขั้นตอนที่ 1 ประเมินผลการใช้รูปแบบการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่
มีประสิทธิผลเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษา โดยผู้ประเมินภายนอกซึ่งเป็นผู้ผ่านการ
คัดเลือก เป็นผู้ประเมินภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานจาก สมศ. จำนวน 3 คน

ขั้นตอนที่ 2 จัดเวทีวิพากษ์ โดยนักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญ และผู้ประเมิน
ภายนอก เพื่อตรวจสอบการพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มี
ประสิทธิผลเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษา ซึ่งแต่ละระยะมีรายละเอียดดังนี้

สรุปผลการวิจัย

**ระยะที่ 1 ผลการวิเคราะห์รูปแบบการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มี
ประสิทธิผล เพื่อการประกันคุณภาพการศึกษา**

ผลการศึกษาโรงเรียน พบว่าทั้ง 6 ด้าน ส่งเสริมสนับสนุนให้สถานศึกษาจัด
การศึกษาได้มาตรฐาน โดยปัจจัยเชิงสาเหตุในแต่ละด้านมีความสอดคล้องสัมพันธ์กันตาม
เกณฑ์การประเมินของ สมศ.กำหนดเนื่องจากมีข้อจำกัดเกี่ยวกับทรัพยากรการบริหาร
ดังนั้นชุมชนจะต้องเข้มแข็งและให้ความสำคัญต่อการศึกษาศึกษาของสถานศึกษา

สรุปผลสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อการบริหารสถานศึกษา

ได้สาเหตุที่สำคัญ 6 ด้าน ดังต่อไปนี้

1. **ด้านผู้บริหาร** ผู้บริหารมีภาวะผู้นำ มีการบริหารงานแบบมีส่วนร่วม มี
การกระจายงาน มีมนุษยสัมพันธ์ดีและมีวิสัยทัศน์ มีความสามารถในการบริหารจัดการ มี
แผน กลยุทธ์ ธรรมนูญสถานศึกษา และแผนปฏิบัติการประจำปีที่มีเนื้อหาสาระสอดคล้อง
กันยึดแนวทางการบริหารอย่างมีระบบครบวงจร PDCA และมีแผนงาน โครงการที่เป็น
ระบบ มีการจัดทำข้อมูลสารสนเทศครบ ทุกด้านพร้อมที่จะใช้งานได้ทันที สถานศึกษาได้
จัดระบบนิเทศการเรียนการสอนและนำผลไปปรับปรุงการเรียนการสอน มีการพัฒนา
แหล่งเรียนรู้มีการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาร่วมในการจัดการศึกษา ทำระเบียบและแผนงาน
โครงการด้านการส่งเสริมความสัมพันธ์กับชุมชนประเมินและนำผลการประเมินมาใช้ใน
การตัดสินใจและปรับปรุงระบบการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนในการพัฒนาการศึกษา

2. **ด้านครู** ครูมีคุณลักษณะที่เหมาะสมมีการพัฒนาตนเองอยู่เสมอ มี
คุณธรรม จริยธรรม มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับผู้ปกครองและชุมชน มีความมุ่งมั่นในการพัฒนา
ผู้เรียน ครูทุกคนจบปริญญาตรีขึ้นไป มีจำนวนครูตามเกณฑ์ ครูได้รับการส่งเสริมให้ทำ
การวิเคราะห์หลักสูตร มีการจัดทำแผนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเป็นเครื่องมือ
เตรียมการสอน สามารถนำไปปฏิบัติได้จริง พัฒนาความรู้และทักษะในการใช้เทคโนโลยี
โดยร่วมมือกันพัฒนาหรือพัฒนาด้วยตนเอง และโดยบุคลากรกลุ่มสาระการเรียนรู้ และมี
การพัฒนาการเรียนการสอนให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษาจัด

การเรียนรู้แบบบูรณาการ โดยเฉพาะการบูรณาการข้ามกลุ่มสาระการเรียนรู้ มีการวัดและประเมินผลตามสภาพจริง ด้วยวิธีที่หลากหลาย ทั้งด้านความรู้ ความสามารถและคุณธรรม เพื่อส่งเสริมความสามารถของผู้เรียนด้านต่าง ๆ มากขึ้น โดยการจัดประชุมปฏิบัติการและเชิญวิทยากรมาให้ความรู้ และร่วมกันนิเทศติดตามผล พัฒนาบุคลากรให้สามารถเป็นวิทยากรได้ นอกจากนี้ครูมีงานวิจัยในชั้นเรียนที่มีคุณภาพ

3. ด้านผู้เรียน ผู้เรียนมีวินัยและมีความรับผิดชอบ มีความซื่อสัตย์สุจริต มีความกตัญญูกตเวที มีน้ำหนักร่วมสูงตามเกณฑ์ สามารถดูแลสุขภาพและอนามัยของตนเองได้เป็นอย่างดี มีทักษะในการทำงาน รักการทำงาน สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้มีเจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริตผู้เรียนได้รับการพัฒนาให้มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ โดยจัดกิจกรรมพัฒนาที่หลากหลาย จัดกิจกรรมโครงการที่ส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ที่หลากหลายพัฒนากำกับติดตามอย่างต่อเนื่องยังยื่นจัดประชุมหรือปฏิบัติการการแก้ไขปัญหาในกลุ่มวิชาที่มีผลสัมฤทธิ์ต่ำ โดยเฉพาะวิชา คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และภาษาอังกฤษ ที่จำเป็นต้องแก้ไขโดยรีบด่วน โดยการหาสาเหตุ และแก้ไขตามสาเหตุที่พบ สร้างสื่อและเครื่องมือในการพัฒนากระบวนการคิด นำกิจกรรมกระบวนการคิดที่หลากหลายสอดแทรกในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ และจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามธรรมชาติและใช้เทคโนโลยีประกอบการสอน และการค้นคว้า เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้และทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตร โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ภาษาต่างประเทศและภาษาไทย

4. ด้านคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ล้วนแต่มีความรู้ความสามารถสูงได้รับการอบรมพัฒนาในแต่ละสาขาวิชาที่รับผิดชอบเป็นอย่างดี พร้อมทั้งจะเข้าสู่แนวทางการปฏิรูปการศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษามีบทบาทหน้าที่ในการบริหารจัดการ พัฒนาแหล่งเรียนรู้ที่มีอยู่แล้วให้มีคุณภาพ จัดหาสื่อเทคโนโลยีใหม่ ๆ ที่เหมาะสมและเอื้อต่อการเรียนรู้ เช่น คอมพิวเตอร์ โดยขอการสนับสนุนจากองค์กรของรัฐ หรือ เอกชน หรือผู้ปกครอง ชุมชน ศิษย์เก่า จัดทำแบบสอบถามความต้องการของผู้เรียน และท้องถิ่นในการจัดทำหลักสูตร

5. ด้านผู้ปกครอง ผู้ปกครองมีความตระหนักและจริงจังที่จะร่วมกันพัฒนาสถานศึกษา ให้มีความเจริญก้าวหน้าด้านเทคโนโลยี ส่งผลให้ผู้ปกครองตระหนักในความสำคัญและสนับสนุนส่งเสริมให้บุตรหลานศึกษาหาความรู้ด้านเทคโนโลยีในชีวิตประจำวันด้วยตนเอง

6. **ด้านชุมชน** ชุมชนให้ความร่วมมือเพื่อพัฒนาสถานศึกษาเป็นอย่างมาก เช่น การเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง จัดหาและสนับสนุนงบประมาณ ในกิจกรรมต่าง ๆ อย่างสม่ำเสมอ

ระยะที่ 2 ผลการพัฒนา รูปแบบการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีประสิทธิผล เพื่อการประกันคุณภาพการศึกษา

ได้รูปแบบการบริหารสถานศึกษา ซึ่งประกอบด้วย วิธีการ กระบวนการ แผนงาน โครงการ กิจกรรม จำนวน 37 โครงการ ดังนี้

1. มาตรฐานด้านผู้เรียน ได้จำนวน 21 โครงการ
2. มาตรฐานด้านครู ได้จำนวน 8 โครงการ
3. มาตรฐานด้านผู้บริหาร ได้จำนวน 8 โครงการ

ซึ่งแนวทางการบริหารแต่ละโครงการดำเนินการตามระบบวงจรคุณภาพ

PDCA

ระยะที่ 3. ผลการทดลองใช้รูปแบบการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีประสิทธิผลเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษา

หลังการทดลองโดยภาพรวมทุกด้าน อยู่ในระดับดี (ค่าเฉลี่ย = 86.83) เมื่อพิจารณาเป็นรายกลุ่ม พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด เรียงตามลำดับ คือ กลุ่มอัตลักษณ์ (ค่าเฉลี่ย = 95.00) กลุ่มตัวบ่งชี้มาตรการส่งเสริม (ค่าเฉลี่ย = 90.00) และ กลุ่มตัวบ่งชี้พื้นฐาน (ค่าเฉลี่ย = 85.41)

1. กลุ่มตัวบ่งชี้พื้นฐาน จำนวน 8 ตัวบ่งชี้ อยู่ในระดับคุณภาพดังนี้

ระดับคุณภาพดีมาก 2 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ ตัวบ่งชี้ที่ 1 ผู้เรียนมีสุขนิสัย สุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี ตัวบ่งชี้ที่ 2 ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์

ระดับคุณภาพดี 6 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ ตัวบ่งชี้ที่ 3 ผู้เรียนมีความใฝ่รู้และเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ตัวบ่งชี้ที่ 4 ผู้เรียนคิดเป็น ทำเป็น ตัวบ่งชี้ที่ 5 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน ตัวบ่งชี้ที่ 6 ผู้เรียนมีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รักการเรียนรู้และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง ตัวบ่งชี้ที่ 7 ประสิทธิภาพของการบริหารจัดการและการพัฒนาสถานศึกษา และตัวบ่งชี้ที่ 8 พัฒนาการของการประกันคุณภาพภายในโดยสถานศึกษาและต้นสังกัด

2. กลุ่มตัวบ่งชี้เอกลักษณ์ จำนวน 2 ตัวบ่งชี้ อยู่ในระดับคุณภาพดีมากทุกมาตรฐาน ได้แก่ ตัวบ่งชี้ที่ 9 ผลการพัฒนาให้บรรลุตามปรัชญา ปณิธาน พันธกิจ และวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งสถานศึกษา และตัวบ่งชี้ที่ 10 ผลการพัฒนาตามจุดเน้นและจุดเด่นที่ส่งผลสะท้อนเป็นเอกลักษณ์ของสถานศึกษา

3. กลุ่มตัวบ่งชี้มาตรการส่งเสริม จำนวน 2 ตัวบ่งชี้ อยู่ในระดับคุณภาพดังนี้

ระดับคุณภาพดีมาก 1 ตัวบ่งชี้ คือ ตัวบ่งชี้ที่ 11 ผลการดำเนินการโครงการพิเศษเพื่อส่งเสริมบทบาทของสถานศึกษา

ระดับคุณภาพดี 1 ตัวบ่งชี้ คือตัวบ่งชี้ที่ 12 ผลการส่งเสริมเพื่อพัฒนาสถานศึกษาสู่มาตรฐาน ขกระดับมาตรฐานและรักษามาตรฐานเพื่อสอดคล้องกับแนวทางปฏิรูปการศึกษา

ระยะที่ 4 ผลการประเมินการใช้รูปแบบการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีประสิทธิผลเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษา

ผลการประเมินผลการใช้รูปแบบ ทั้ง 3 กลุ่มตัวบ่งชี้ คือ กลุ่มตัวบ่งชี้พื้นฐาน กลุ่มตัวบ่งชี้เอกลักษณ์ กลุ่มตัวบ่งชี้มาตรการส่งเสริม จำนวน 12 ตัวบ่งชี้หลัก 19 ตัวบ่งชี้ย่อย โดยภาพรวมทุกด้าน อยู่ในระดับดี

เมื่อนำผลจากการทดลองใช้มาทดสอบสมมติฐานทางสถิติเพื่อให้เกิดความเชื่อมั่นของค่าเฉลี่ย โดยใช้สถิติ MANOVA พบว่า

1. ผลการทดสอบเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยโดยวิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวนตัวแปรพหุ(Multivariate Analysis of Variance : MANOVA) ของตัวแปรตามโดยรวมทุกด้าน และทุกมาตรฐานของผลการประเมินของ สมศ. รอบ 3 ก่อนและหลังการทดลองโรงเรียนตัวอย่าง พบว่าค่า Sig. เท่ากับ .034 ซึ่งน้อยกว่าค่าระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ผู้วิจัยตั้งไว้ที่ .05

สรุปได้ว่าค่าเฉลี่ยโดยรวมของผลการทดลองใช้รูปแบบการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีประสิทธิผลเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษาแตกต่างจากค่าเฉลี่ยโดยรวมก่อนการดำเนินการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานของการวิจัยที่ตั้งไว้ล่วงหน้า ทำให้ทราบว่าผลหลังจากที่ได้ทดลองใช้การพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีประสิทธิผลเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษาที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นทำ

ให้สถานศึกษาชั้นพื้นฐานมีประสิทธิผลดีขึ้นจากก่อนการทดลองใช้รูปแบบการวิจัยทั้ง 3 กลุ่ม คือ กลุ่มตัวบ่งชี้พื้นฐาน กลุ่มตัวบ่งชี้อัตลักษณ์ กลุ่มตัวบ่งชี้มาตรการส่งเสริม

2. ผลการทดสอบเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยโดยวิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวน ตัวแปรพหุของ ตัวแปรตามทีละตัวทั้ง 3 กลุ่ม ของผลการประเมินของ สมศ. รอบ 3 ก่อน และหลังการทดลอง โรงเรียนตัวอย่าง พบว่า การทดสอบค่าเฉลี่ยทีละตัวแปรย่อยทุกตัวแปรผลการทดสอบสมมติฐานค่าเฉลี่ยก่อนและหลังการทดลองการใช้รูปแบบการบริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐานที่มีประสิทธิผลเพื่อการประกันการศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยกำหนดหัวข้อเพื่อการอภิปรายผลเป็น 4 ประเด็น คือ

1. ผลวิเคราะห์รูปแบบการบริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐานที่มีประสิทธิผล เพื่อการประกันคุณภาพการศึกษา
2. ผลพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐานที่มีประสิทธิผล เพื่อการประกันคุณภาพการศึกษา
3. ผลทดลองใช้รูปแบบการบริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐานที่มีประสิทธิผล เพื่อการประกันคุณภาพการศึกษา
4. ผลประเมินผลการใช้รูปแบบการบริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน ที่มีประสิทธิผล เพื่อการประกันคุณภาพการศึกษา

1. ผลการวิเคราะห์รูปแบบการบริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐานที่มีประสิทธิผล เพื่อการประกันคุณภาพการศึกษา

ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารเกี่ยวกับแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผลการวิจัยพบว่า ในแต่ละสถานศึกษาแบ่งงานออกเป็น 4 ฝ่าย คือ ฝ่ายการบริหารวิชาการ ฝ่ายการบริหารงานบุคคล ฝ่ายการบริหารงานงบประมาณ และฝ่ายการบริหารงานทั่วไป ซึ่งสาเหตุที่ส่งผลต่อการปฏิบัติหน้าที่ที่มีประสิทธิผล 6 ด้าน คือ ด้านผู้บริหาร ด้านครู ด้านนักเรียน ด้านคณะกรรมการสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน ด้านผู้ปกครอง และด้านชุมชน ที่ผลปรากฏเช่นนี้เนื่องจากภาระงานของฝ่ายต่าง ๆ มีความสอดคล้องซึ่งกันและกันอย่างเป็นพลวัต (Dynamic) ทั้ง 4 กลุ่มงาน และยังมีปัจจัยทั้ง 6 ด้าน มีส่วนเกื้อหนุนซึ่งกันและกัน ทำให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล สอดคล้องกับ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช 2545 ที่กล่าวถึงการกระจายอำนาจสู่สถานศึกษาทำให้มีอิสระในการบริหาร และสอดคล้องกับ ทนงศักดิ์ คุ่มไข่น้ำ (2550 : 2-5) ได้กล่าวว่า การบริหารคือ กระบวนการทำงานโดยอาศัย บุคคลหรือกลุ่มบุคคล เพื่อให้การบริหารบรรลุเป้าหมายของค์การอย่างมีประสิทธิภาพ และ ยังสอดคล้องกับ Cheng (1996 : 10 อ้างถึงใน อุทัย บุญประเสริฐ. 2542 : 14) ที่กล่าวว่า โรงเรียนที่บริหารงาน ได้ดีมีประสิทธิภาพสูงนั้น ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ซึ่งประกอบด้วย ผู้บริหาร โรงเรียน ตัวแทนครู ผู้ปกครอง ตัวแทนชุมชน ฯลฯ มีส่วนร่วมและรวมตัวกันเป็น คณะกรรมการ โรงเรียน ได้มีโอกาสจัดการศึกษาให้เป็นไปตามความต้องการของผู้เรียน ผู้ปกครอง และชุมชน ซึ่งเป็นการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน นอกจากนั้นยังสอดคล้อง กับสเตร็ค (Strack. 2001) ที่ได้ศึกษาการนำการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานมาใช้ใน โรงเรียน เพื่อศึกษาผลกระทบของการปฏิบัติงานของโรงเรียนใน 3 ด้าน คือ ด้านบุคลากร ด้านผู้ปกครองและด้านนักเรียน โดยศึกษาการปฏิบัติงานของโรงเรียนเกี่ยวกับ 1) งบประมาณ 2) การคัดเลือกบุคลากร 3) ขวัญและกำลังใจของครู และ 4) การบริหารจัดการ โรงเรียน ผลการวิจัยพบว่า 1) ครูและผู้ปกครองมีความรู้สึกเป็นเจ้าของโรงเรียนร่วมกัน โดยเฉพาะในแง่ภารกิจของโรงเรียน 2) ระดับการมีส่วนร่วมของครูสูงขึ้น ทำให้ครูมีขวัญ และกำลังใจสูงขึ้น 3) การที่ครูมีส่วนร่วมตัดสินใจมากขึ้นและการที่ความเชี่ยวชาญของครู ถูกใช้ไปในทางบวกมากขึ้น ทำให้ความเป็นวิชาชีพของครูสูงขึ้น และความต้องการของ โรงเรียนได้รับการกล่าวถึง มากขึ้น 4) การที่ผู้ปกครองกลายมาเป็นส่วนหนึ่งใน กระบวนการบริหาร โรงเรียนรูปแบบนี้เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองมีช่องทางในการให้ ความร่วมมือมากขึ้น

จากเหตุผลที่อภิปรายข้างต้นนี้ เนื่องจากผู้วิจัยได้ไปศึกษาสภาพจริงของ รูปแบบสถานศึกษาที่มียุทธศาสตร์การบริหารจัดการที่เป็นเลิศจนมีคุณภาพสามารถผ่าน การรับรองคุณภาพของ สมศ.รอบสามในระดับดีและดีมาก จนเป็นแบบอย่างในการบริหาร สถานศึกษา ขึ้นพื้นฐานได้เป็นอย่างดี ซึ่งเป็นไปตามหลักการบริหารสถานศึกษาที่เป็นนิติ บุคคลของกระทรวงศึกษาธิการนั่นเอง นอกจากนั้นผู้มีส่วนได้เสียทั้ง 6 กลุ่ม ยังมีบทบาท สำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพได้มาตรฐานจนเกิดประสิทธิผลต่อ การศึกษาต่อไป

2. ผลการพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีประสิทธิผล เพื่อการประกันคุณภาพการศึกษา

ได้รูปแบบการบริหารคือ วิธีการ กระบวนการ แผนงาน โครงการ จำนวน 37 โครงการ จำนวน 12 ตัวบ่งชี้หลัก 19 ตัวบ่งชี้ย่อย ของ สมศ. สาเหตุที่ปรากฏผลเช่นนี้
เนื่องจาก ผู้วิจัยได้นำกรอบความคิดที่ได้จากการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) และจัดเวทีวิพากษ์ จนได้ข้อยุติของรูปแบบการบริหารโรงเรียนที่มีประสิทธิภาพตามบริบท
ของแต่ละสถานศึกษา สอดคล้องกับการศึกษาของ ตรีนาด กลิ่นชื่น (2547) ที่ได้ศึกษาเรื่อง
รูปแบบการบริหารโรงเรียนประถมศึกษาที่มีประสิทธิผลเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษา
ที่พบว่า การที่โรงเรียนประสบผลสำเร็จในการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมของชุมชน
(SBM) การดำเนินงานเป็นทีมงานเทคนิคเดมมิ่ง (PDCA) และการรายงานโดย
คณะกรรมการที่ชุมชนมีส่วนร่วมทุกโครงการ และนอกจากนี้ปัจจัยที่เอื้อต่อความสำเร็จใน
การประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนคือภาวะผู้นำที่เชื้อสตัย ขยัน มุ่งอนาคต เสียสละ
และติดตามงาน สอดคล้องกับ สุมนา พุ่มประพาพ (2550) ที่ได้ศึกษาเรื่องรูปแบบการ
บริหารสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า รูปแบบการบริหาร
สถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้กรอบกลุ่มงาน 8 กลุ่มงานและภาระงานสำคัญ 85 งาน ซึ่ง
สะท้อนให้เห็นว่า การแบ่งภาระงานที่ชัดเจนส่งผลต่อประสิทธิภาพของงาน และ
สอดคล้องกับ อรพินท์ สพโชคชัย (2550) ที่สรุปว่าการบริหารจัดการที่ดีเป็นการ
ปรับเปลี่ยนการบริหารที่ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ ประชาชน
สามารถตรวจสอบการบริหารงานและติดตามผลการดำเนินงานได้

3. ผลการทดลองใช้รูปแบบการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีประสิทธิผล เพื่อการประกันคุณภาพการศึกษา

การทดลองใช้การพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาที่มีประสิทธิผลเพื่อ
การประกันคุณภาพการศึกษา พบว่า โรงเรียนที่ทดลองใช้ สามารถนำการพัฒนารูปแบบ
การบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษา จำนวน 37 โครงการ
ไปดำเนินการตามบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบที่กำหนดไว้ในการพัฒนารูปแบบการ
บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีประสิทธิผล เพื่อการประกันคุณภาพการศึกษา ได้ผลการ
ประเมินในระดับดีและดีมาก ซึ่งถือว่าผ่านการประเมินและรับรองของสมศ. ตาม
สมมติฐานที่ตั้งไว้ล่วงหน้า ซึ่งผลการทดสอบสมมติฐานได้ค่าเฉลี่ยโดยรวมของผลการ
ทดลองการพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีประสิทธิผลเพื่อการ

ประกันคุณภาพการศึกษา แตกต่างจากค่าเฉลี่ยโดยรวมก่อนการดำเนินการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผลการดำเนินงานที่เป็นเช่นนี้ เพราะว่า ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาโรงเรียนที่ผ่านการประเมินของสมศ. รอบสาม โดยศึกษาเอกสาร แผนปฏิบัติการประจำปี และโครงการตลอดจนการศึกษาสภาพจริงของโรงเรียนขนาดกลาง (ระดับประถมและมัธยม) นำข้อมูลที่ได้มาประมวลผลรวม เมื่อผู้ช่วยวิจัยซึ่งเป็นผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนตัวอย่างและเป็นผู้ประสานงานได้นำคู่มือการพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีประสิทธิภาพไปใช้ จึงเกิดความเชื่อมั่นในการปฏิบัติงาน โดยการพัฒนาแบบการบริหารสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษา ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นนี้มีกระบวนการดำเนินงานเป็นวงจรคุณภาพ PDCA การติดตามประเมินผลสามารถดำเนินการได้อย่างชัดเจน สอดคล้องกับรูปแบบสถานศึกษาจำนวน 3 โรงเรียน ที่ผ่านการประเมินของสมศ. รอบที่ 3 ที่มีผลการประเมินดีและดีมาก ตามที่ผู้วิจัยได้ศึกษาสภาพจริงของโรงเรียนไปก่อนนั้น และสอดคล้องกับผลการวิพากษ์ของกลุ่มผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง 6 ฝ่าย จากการ (Focus Group Discussion) คือ ผู้บริหาร ครู นักเรียน ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษา และชุมชนและยืนยันจากการระดมสมองพัฒนา

4. ผลการประเมินการใช้รูปแบบการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีประสิทธิภาพ เพื่อการประกันคุณภาพการศึกษา

ผลการประเมินการพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีประสิทธิภาพเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษา ซึ่งผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยโดยวิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวนตัวแปรพหุ (Multivariate Analysis of Variance : MANOVA) ของตัวแปรตาม โดยรวมทุกด้านทุกมาตรฐานของผลการประเมินสมศ. รอบที่ 3 ก่อนและหลังการทดลองผลการประเมินพบว่า Sig เท่ากับ .034 ซึ่งน้อยกว่าระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ตั้งไว้ที่ .05 ผลการใช้การพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีประสิทธิภาพเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษาที่มีประสิทธิภาพดีขึ้น จากก่อนการทดลองใช้การพัฒนาแบบการบริหารสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษาทั้ง 3 กลุ่ม คือ กลุ่มตัวบ่งชี้พื้นฐาน กลุ่มตัวบ่งชี้อัตลักษณ์ กลุ่มตัวบ่งชี้มาตรการส่งเสริม จำนวน 12 ตัวบ่งชี้หลัก 19 ตัวบ่งชี้ย่อย

ที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้เพราะ ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยได้ดำเนินการใช้การพัฒนาแบบการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีประสิทธิภาพเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษา ตามคู่มือดำเนินงานวิจัย และบริบทของสถานศึกษา สอดคล้องกับคณะ

ผู้เชี่ยวชาญและนักวิชาการที่ได้ให้ข้อคิดเห็นในการจัดเวทีวิพากษ์ ต่อผลการทดลองใช้การ พัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาที่มีประสิทธิผลเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษา และสอดคล้องกับผลการวิจัยของสุมนา พุ่มประวาท ที่ศึกษารูปแบบการบริหาร สถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน (2550) พบว่า ผู้ปฏิบัติงานมีความ พึงพอใจในภาพรวมของรูปแบบการบริหารที่มีประสิทธิภาพในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานอยู่ ในระดับมาก และเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหารมีค่าเฉลี่ยของความพึงพอใจมากกว่าด้านอื่น และสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ พรชูลี อาชวบำรุง (2545) ที่ได้ศึกษารูปแบบการ บริหารงานของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยในอนาคต พบว่าในการบริหารจัดการ เน้นภาวะ ผู้นำ เน้นการทบทวน และการรายงานประสิทธิภาพ ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานต่อ สาธารณะอย่างสม่ำเสมอ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 การพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีประสิทธิผลเพื่อ การประกันคุณภาพการศึกษาที่นำเสนอข้างต้น ก่อนที่สถานศึกษาจะนำไปใช้ควรมีการนำ ข้อเสนอแนะจากผลการประเมินครั้งหลังสุดของ สมศ. มาพิจารณาประกอบการพัฒนาใน ด้านต่าง ๆ ตามข้อเสนอแนะของ สมศ.

1.2 การพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีประสิทธิผลเพื่อ การประกันคุณภาพการศึกษาที่นำเสนอข้างต้น สถานศึกษาอาจจะมีจำนวน โครงการมาก น้อยแตกต่างกัน แต่ควรพิจารณาให้ครอบคลุมทุกมาตรฐานและตัวบ่งชี้ของ สมศ.

1.3 ผู้บริหารสถานศึกษาที่นำการพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาขั้น พื้นฐานที่มีประสิทธิผลเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษานี้ไปใช้ ควรมีการ ประยุกต์ใช้ให้เข้ากับบริบทของสถานศึกษา

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ความสอดคล้องระหว่าง โครงการกับ โรงเรียน เพื่อให้ผู้ที่ต้องการ นำการพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีประสิทธิผล เพื่อการประกัน คุณภาพการศึกษาไปใช้ 37 โครงการ คือ โครงการด้านผู้เรียน 21 โครงการ ด้านครู 8 โครงการ และด้านผู้บริหาร 8 โครงการ (รายละเอียดในภาพที่ 8)